

4. Cady, S., Wheeler, J., DeWolf, J., & Brodke, M. Mission, vision, and values: What do they say? *Organization Development Journal*. 2011. 29 (1). P. 63–78.

5. Yuan H, Xing K, Hsu H-Y. Concept Justification of Future 3DPVS and Novel Approach towards its Conceptual Development: *Designs*. 2018. №2 (3). 23 p. URL: <https://doi.org/10.3390/designs2030023> (date of access: 29.03.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-71>

CAN ARTIFICIAL INTELLIGENCE CLAIM TO BE THE AUTHOR OF A WORK OF ART?

ЧИ МОЖЕ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПРЕТЕНДУВАТИ НА РОЛЬ АВТОРА МИСТЕЦЬКОГО ТВОРУ?

Hluskova S. O. Глушкова С. О.

First-year Student студентка I курсу
at the Faculty of Philosophy філософського факультету
Mykhailo Drahomanov Ukrainian Український державний університет
State University імені Михайла Драгоманова
Kyiv, Ukraine м. Київ, Україна

Наше сьогодні надто швидкими кроками рухається до використання штучного інтелекту. Будь-яка зі сфер, вже випробувала на собі моделі генерування текстів, дизайн-проектів, математичних програм etc. Не оминув штучний інтелект і сферу мистецтва. Якщо ми візьмемо за точку відліку визначення мистецтва, як: образ осмислення дійсності, процес або підсумок виразу внутрішнього або зовнішнього (по відношенню до творця) світу в художньому образі; спрямована таким чином, що відображає інтерес не тільки самого автора, а й інших. То, виходячи з механізму використання штучного інтелекту як арт-генератора, ми можемо зазначити, що він не є автором як таким. Але тоді яким чином розглядати та оцінювати ті роботи, які «створюються» штучним інтелектом та претендують на роль та статус мистецьких робіт?

Ми розглядаємо мистецтво через призму виразу внутрішнього або зовнішнього світу, – підкреслимо, *по відношенню до творця*, – в художньому образі. І так як штучний інтелект є імітацією людських когнітивних здібностей: не спроможний до усвідомлення себе самого, своїх емоцій, і всього «людського», а лише здатен на вторинну переробку

вже існуючих робіт котрі є в доступі, а не винаходити унікальні концептуальні ідеї – то ми не можемо вважати ШІ повноцінним автором та митцем.

Програми штучного інтелекту навчаються на мільярдах зображень з Інтернету. MidJourney, DALL-E та Stable Diffusion не роблять відмінностей при зборі даних. Зображення, що використовуються для навчання цих моделей, включають твори художників і твори, захищені авторським правом. Критики стверджують, що етичне порушення у тому, що це було зроблено без згоди чи відома цих художників. У цій критиці є деяка обґрунтованість, і це може бути обставина, за якої технологія просто випереджає нашу здатність використовувати її з етичної точки зору.

Однією з проблем є те, що алгоритми програми, як AI Generations ґрунтуються на роботах конкретного художника, а це можна розцінювати як шкоду репутації через підробку, шахрайство або крадіжку особистих даних. Коли подібні моделі вчать на зображенні вашого виробу мистецтва, вони зберігають цю інформацію та працюють надалі з цими даними. А всі наступні покоління зображень включають контент захищений авторським правом, котрий був зібраний без дозволу власника авторських прав. Таким чином, будучи неспроможним до творення, штучний інтелект займається, таким собі, плагіатом та імітацією на творчість, а цим підриває статус самого мистецтва та митця, як окремого автора.

Разом із цим постає ще одне питання, а саме етичний зріз використання штучного інтелекту як повноцінної виконавчої сторони та постачальника контенту конкретному замовнику, та, власне, питання авторських прав на ці роботи. Капіталістична система завжди буде віддавати перевагу більш швидкому та дешевшому товару котрий спрямований на задоволення потенційного глядача, а не спрямовувати свої сили та ресурси на якість та унікальність, що може викликати страх втрати робочих місць через експлуатацію та монополізацію низки даних. І це підтверджує тезу про те, що ринок мистецтва, не лише такий самий бізнес як і будь-який інший, але й ринок надто низькоякісної продукції, така собі китайська підробка на світові бренди.

Кому все ж таки належать авторські права на, такого роду, цифровий контент. Власникам компаній? Художникам, чиї роботи були задіяні для тієї чи іншої картини? Авторські права завжди належать автору. А так як ШІ не може бути повноцінним автором і митцем, як було зазначено раніше, то ніхто із запропонованих кандидатів не є їх повноцінним власником.

Чи може подальша механізація та утилітаризація нашого світу повністю прибрати митців з ринку праці та призвести до споживання виключно

«штучно створеного контенту»? На нашу думку – ні. Зменшити попит «справжніх» митців на користь швидкості та дешевизни – так. Але наразі штучний інтелект, не на такому рівні розвитку щоб робити це етично та запропонувати людству, так би мовити, новий вид мистецтва та нове поняття авторства. Бо значна його частина це не тільки ідея та результат, але й сам процес. Це невід’ємна складова людського ества – виражати себе. У «штучного» мистецтва немає цінності як такої. Воно утилітарне, воно швидке та програє у вмінні якісної комунікації з замовником та бажанням людей придбати щось автентичне, унікальне і зроблене саме людською рукою. В тебе набагато більше шансів продати картину, котру художник виготовляв пів життя і несе за собою культурну цінність, спадщину, аніж виведену арт-генератором картину без сенсів та ідей. Бо людина купляє не продукт – а історію та подачу.

На мистецтво дійсно можна споглядати з багатогранної перспективи його застосування, та ролі як такої. Нинішній виток у вигляді AI-art, в якомусь сенсі, не міг не виникнути під впливом всеосяжної роботизації та диджиталізації, бо людина завжди переосмислює вже раніше їй знайомі поняття, а тим паче у розвиваючому кібер-сучасному просторі.

Трагедія сучасного мистецтва заключається в тому, що вже нічого не викликає дивування. Поява ШІ у вигляді митця є результатом перетворення мистецтва в текучий стан та її реологією.

Підсумовуючи тему: чи може штучний інтелект претендувати на роль автора мистецького твору, мушу зазначити, що наразі – ні. Ще невіршині етичні питання не можуть дати повноважень вважати AI повноцінним митцем. Але дивлячись на сьогоднішні запити рядового споживача, все до цього йде. Сучасне мистецтво містить у собі інформацію про події; створює художні перформанси, тимчасові виставки котрі демонструють ефемерність існуючого нині порядку речей і правил, керуючих сучасної соціальною поведінкою.

В еру розвитку цифровізації неможливо уникнути чогось нового та незнайомого. Людські вироби мистецтва завжди будуть на порядок ціннішими. А для подальшого розвитку ШІ у цій сфері варто на міжнародному рівні запровадити та оговорити всі етичні аспекти котрі постають у делікатному та такому дискусійному питанні. Розвиток нового розуміння мистецтва та авторства у вигляді розвитку штучного інтелекту підштовхує на рефлексію, переосмислення ролі людині та додає ще більше екзистенційних питань кожному з нас.

Література:

1. Paul C. Digital Art / 3rd ed. New York: Thames & Hudson, 2015. 272 p.
2. Thacker E., Galloway A. The Exploit: A Theory of Networks. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2007. P. 4.